

2

В. М. Терзі

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

2019

Вероника Терзі

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

2. клас

Вероника Терзі
Болгарська мова

БЪЛГАРСКАТА

АЗБУКА

Пореден номер	Буква печатна	Буква ръкописна	Название
1	Аа	А а	а
2	Бб	Б б	бъ
3	Вв	В в	въ
4	Гг	Г г	гъ
5	Дд	Д д	дъ
6	Ее	Е е	е
7	Жж	Ж ж	жъ
8	Зз	З з	зъ
9	Ии	И и	и
10	Йй	Й й	и (кратко)
11	Кк	К к	къ
12	Лл	Л л	лъ
13	Мм	М м	мъ
14	Нн	Н н	нъ
15	Оо	О о	о

Пореден номер	Буква печатна	Буква ръкописна	Название
16	Пп	П п	пъ
17	Рр	Р р	ръ
18	Сс	С с	съ
19	Тт	Т т	тъ
20	Уу	У у	у
21	Фф	Ф ф	фъ
22	Хх	Х х	хъ
23	Цц	Ц ц	цъ
24	Чч	Ч ч	чъ
25	Шш	Ш ш	шъ
26	Щщ	Щ щ	щъ
27	Ъъ	Ъ ъ	ер голям
28	Ьь	Ь ь	ер малък
29	Юю	Ю ю	ю
30	Яя	Я я	я

Вероніка Терзі

БОЛГАРСЬКА МОВА

підручник для 2 класу
закладів загальної середньої освіти

Вероника Терзи

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

учебник за 2. клас
на общообразователните училища

Рекомендовано Министерством освіти і науки України

Чернівці
„Букрек”
2019

УДК 81.416.2-920
Т35

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ від 28.03.2019 №407)*

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

ЗНАЦИ, С КОИТО СИ СЛУЖИМ:

– Запомни!

– Разкажи!

– Помисли!

– Прочети!

– Напиши!

– За домашно!

– Отговори на въпроса!

Т 35 **Терзі В. М.**
Българська мова : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти / В. М. Терзі. – Чернівці : Букрек, 2019. – 136 с. : іл.

ISBN 978-617-7663-83-5

УДК 81.416.2-920

Т 35 **Терзи В. М.**
Български език: учебник за 2. клас на общообразователните училища / В. Терзи. – Черновци : Букрек, 2019. – 136 с. : илл.

ISBN 978-617-7663-83-5

УДК 81.416.2-920

ISBN 978-617-7663-83-5

© Терзі В. М., 2019
© Видавничий дім „Букрек”, 2019

На училище

Не чухте ли?
Звънят звънчета.
Отрано са запели.
Вървят момичета, момчета
във блузки снежнобели.

И път тополите им дават:
– Здравейте, ученици!
И весело ги поздравяват
разбудените птици.

Михаил Лъкатник

ЧЕСТИТ ПЪРВИ СЕПТЕМВРИ!

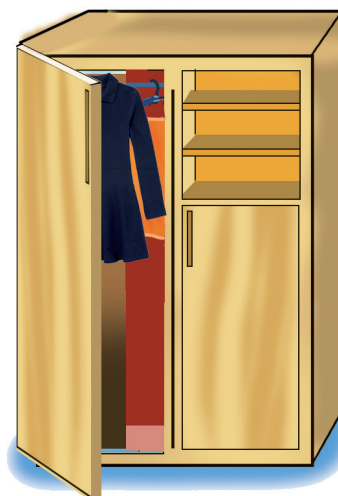
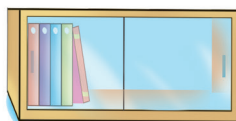
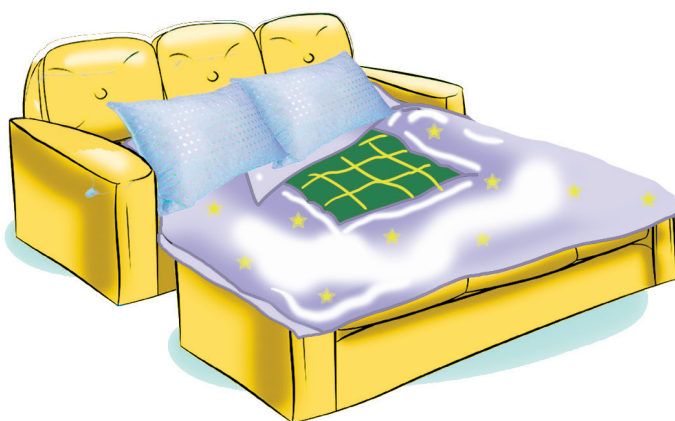
НАШЕТО СЕМЕЙСТВО

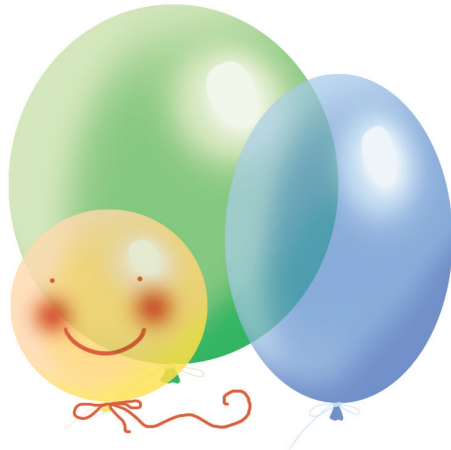
МОЯТА СТАЯ

ДЕТСКА СТАЯ

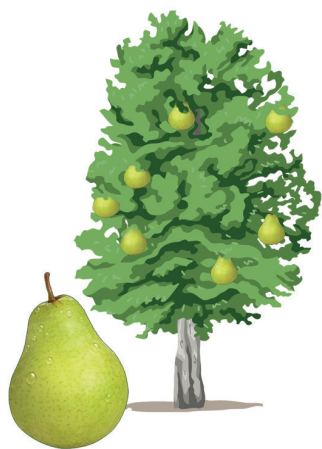
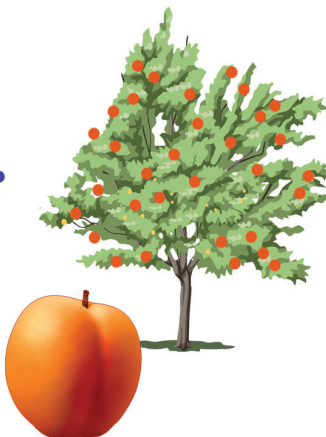
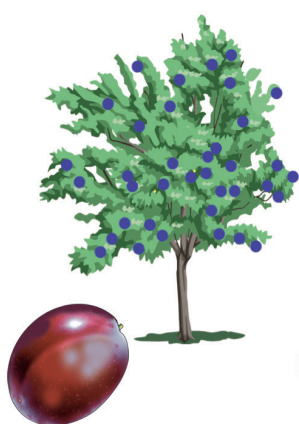
ГОДИШНИ ВРЕМЕНА

ДЕНОНОЩІЄ

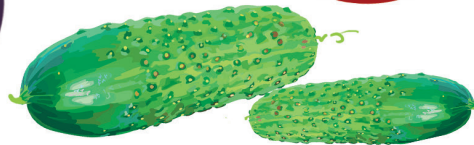
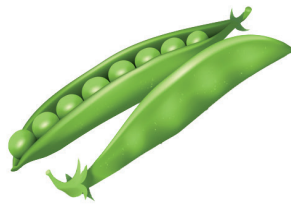

ОВОЦНА ГРАДИНА

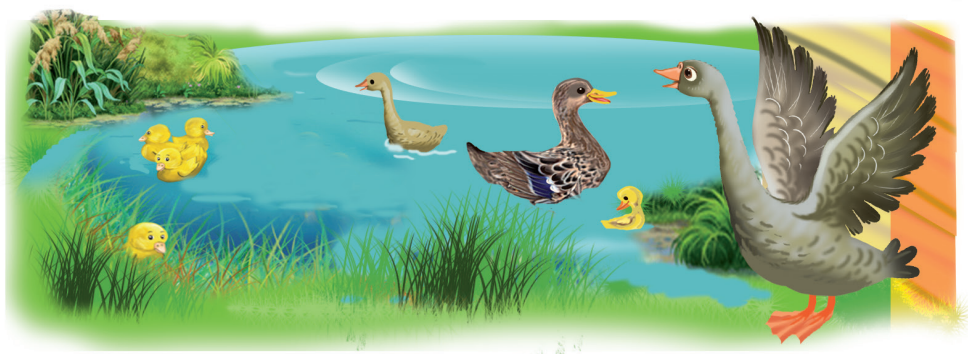

ЗЕЛЕНЧУКОВА ГРАДИНА

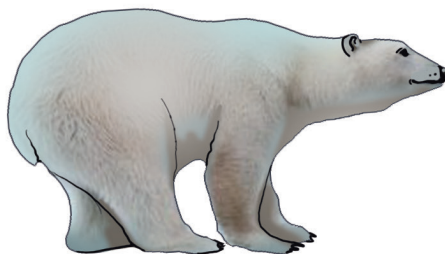
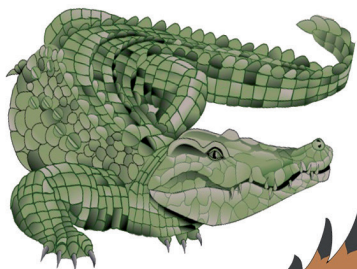

СТОПАНСКИ ДВОР

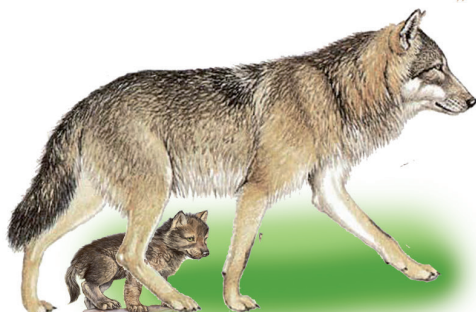
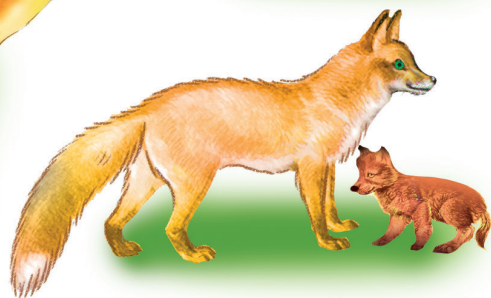

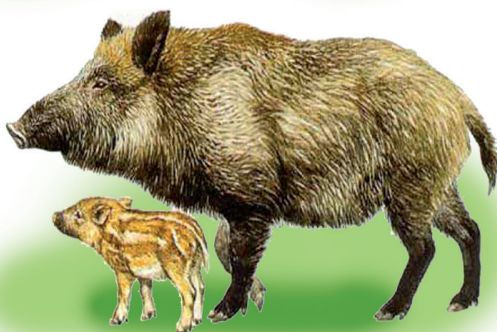
В ЗООПАРКА

В ГОРАТА

НАШЕТО ОБЛЕКЛО

ДЯДО И РЯПА

ДЯДОВАТА ПИТКА

ВЪЛКЪТ И СЕДЕМТЕ КОЗЛЕТА

МОЕТО БУКВАРЧЕ

Българската азбука

Аа

агне

Зз

заек

Бб

балон

Ии

игла

Вв

влак

Йй

йод

Гг

грозде

Кк

куче

Дд

диня

Лл

лисица

Ее

елха

Мм

мишле

Жж

жаба

Нн

нож

Оо

ОХЛЮВ

Цц

цвѐте

Пп

петел

Чч

чадър

Рр

роза

Шш

шапка

Сс

слънце

Щщ

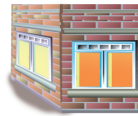
щипка

Тт

топка

Ъъ

ъгъл

Уу

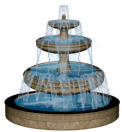

ученичка

Ь

Фф

фонтан

Юю

ютия

Хх

хляб

Яя

ябълка

Аа

Бб

Вв

Гг

Дд

Ее

Жж

Зз

Ии

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

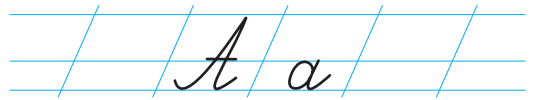
Ъъ

Ьь

Юю

Яя

Аа

...А-...О

...А...

А-...У-...А

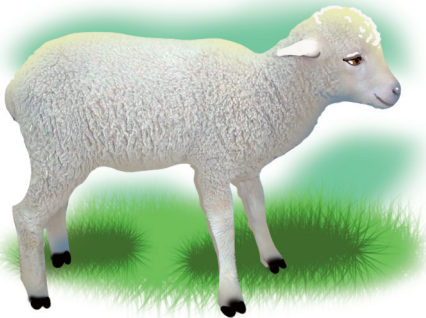
...А-...А

...А-...А

А-...А-...А...

Ани агънце пасе.
Ако агнето не ще,
Ани млечице му дава
да е агне живо, здраво.

Напиши
в тетрадката си:

А а А а А а

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Маса, маса, ...
2. Акула, акула, ...
3. Рак, рак, ...
4. Ананас, ананас, ...
5. Чаша, чаша, ...

Ъ ъ

Ъъ

Аа

Бб

Вв

Гг

Дд

Ее

Жж

Зз

Ии

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

Ъъ

ь

Юю

Яя

...Ъ...

...Ъ...

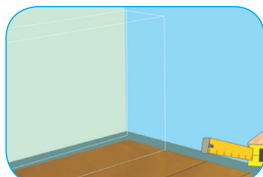
...Ъ-...А

...Ъ...

...Ъ-...А

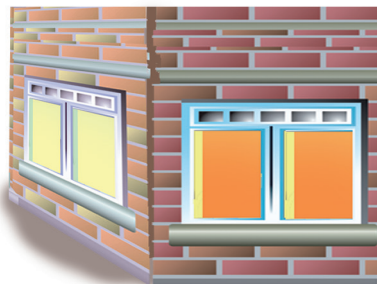
Ъ-...Ъ...

Напиши
в тетрадката си:

Ъ ъ Ъ ъ Ъ ъ

Прочети и напиши
в тетрадката си:

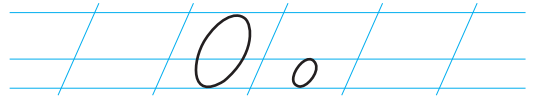
1. Пътят е дълъг.
2. Гъбата е голяма.
3. Масата стои в ъгъла на стаята.
4. Дъбът е висок.
5. Зъбите са бели.

Под път, над път,
във всеки кът
търся кръгъл ъгъл.
Май съм се излъгал:
няма кръгъл ъгъл.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Оо

О-...О

...О...Я

...О...А

...О...

О-...А

О-...Ъ...

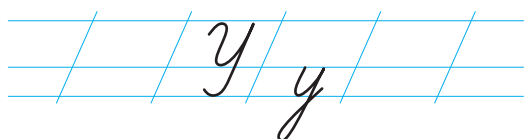
Облаче бяло
самичко летяло,
за малко се спряло,
охлювче видяло
и пак полетяло.

**Напиши
в тетрадката си:**

Оо / Оо / Оо

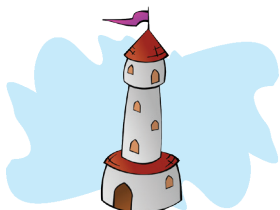
**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Рокля, рокля, ...
2. Око, око, ...
3. Огън, огън, ...
4. Коса, коса, ...
5. Огънят е ярък.

Уу

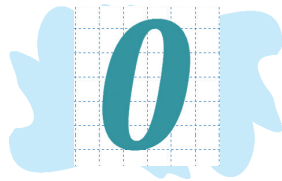
Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
ь
Юю
Яя

...У-...А

У-...О

...У-...А

...О-...А

...У-...Е

...О-...А

Напиши в тетрадката си:

у у / у у / у у

Прочети и напиши в тетрадката си:

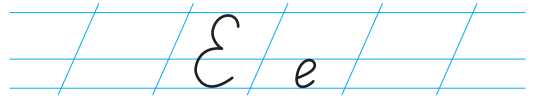
1. Пола, пола, ...
2. Колата е синя.
3. Кулата е висока.
4. Косата е къдрава.
5. Кучето е добро.

Уши, уши, ушички
имаме си всички.
Уж ушичките ни чуват,
но на глухи се преструват.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Ее

Е...Е...

...О...Е

...О...И...Е

...Е...Е...

...Е...Е...У...А

...Е...Е...

Еленчето в гората живее,
да бяга бързо умее.
Еленчето пасе тревица
и пие студена водица.

Напиши
в тетрадката си:

Ее / Ее / Ее

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Петел, петел, ...
2. Момиче, момиче, ...
3. Момче, момче, ...
4. Пеперуда, пеперуда, ...
5. Венец, венец, ...
6. Пеперудата е красива.

И и

Ии

Аа

Бб

Вв

Гг

Дд

Ее

Жж

Зз

Ии

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

Ъъ

ь

Юю

Яя

...И...Е...Е

...И...А

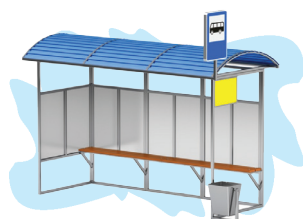
...И...

И...А

...И...А

...И...А

Напиши в тетрадката си:

Ии Ии Ии

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. На пода лежи красив килим.
2. Донка рано ранила, цветя садила.
3. Котето никак не е кротко.
4. Отивам на спирката.
5. Много обичам цирк.

Илка има игличка,
с нея шие самичка.
Остра е игличката,
бодна ѝ ръчичката.

Аа

Бб

Вв

Гг

Дд

Ее

Жж

Зз

Ии

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

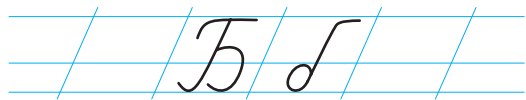
Ъъ

Ьь

Юю

Яя

Бб

...О...О...

...А...О...

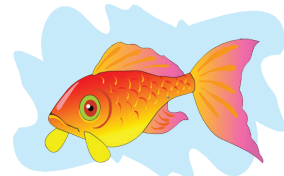
...И...Е...О...

...А...А...А...

...Ъ...А...

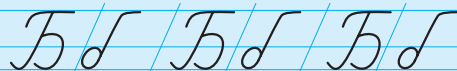
...И...А

Борко бие барабанче,
барабанче-бърборанче.
Бие Борко и не спира,
цял отбор деца събира.

Напиши

в тетрадката си:

Прочети и напиши

в тетрадката си:

1. Биберон, биберон, ...
2. Барабан, барабан, ...
3. Бърмбар, бърмбар, ...
4. Бонбон, бонбон, ...
5. Баба ми обича
бонбони и банани.
6. Рибката е малка.

Пп

Пп

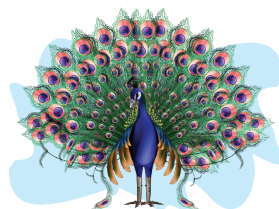
Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...Ъ...

...У...А...

...А-У...

...Е...О

...А-Я...

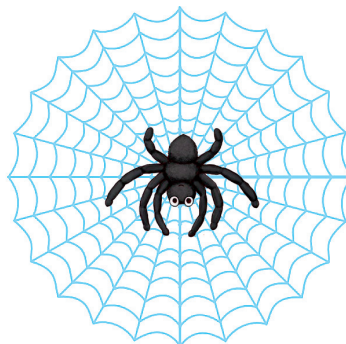
...А...А

Напиши
в тетрадката си:

Пп Пп Пп

Прочети и напиши
в тетрадката си:

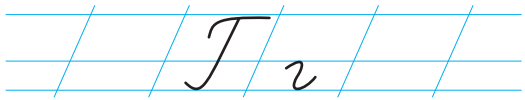
1. Паяк, паяк, ...
2. Пумпал, пумпал, ...
3. Планината е висока.
4. Баба ми даде хляб.
5. Опашката на пауна е много хубава.

Паячето Панчо
плете паяжина.
Плете и разплита,
надолу полита
и пак я заплита.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Гг

...А-...А

...А-...А-...А...

...Е...-...Е...

...О-...А

...Ъ-...Ъ...

...О-...А

Гарван грачи на върба:
– Га-га, га-га, га-га, гаа!
Глъхне глухата гора,
щом не грачи гарвана.

**Напиши
в тетрадката си:**

Г г Г г Г г

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Геврек – гевреци, ...
2. Гора – гара, ...
3. Рог – рога, ...
4. Гъльб, гъльб, ...
5. Папагалът е красив.
6. Хубава си, моя горо!

К к

Кк

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

... А ... А

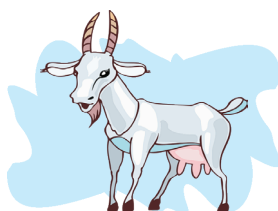
... А ...

... И ... А

... А ...

... О ... А

... О ... Е

Напиши
в тетрадката си:

К к К к К к

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Глас – клас, ...
2. Крак – крака, ...
3. Косата на Милена е много хубава.
4. В нашия клас има много цветя.
5. Козата и седемте козлета.

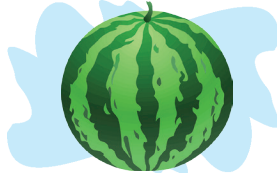
Коте кара кьнки.
Куче носи дънки.
Вчера ние с Мирка
ги видяхме в цирка.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Дд

...Ъ...О

...И...Я

...Ъ...А

...О...А...

...О...А

...А...

Дани дакелче получи.
Дакелят е дълго куче.
Дани с дакела играе.
Дани учи го да лае.

**Напиши
в тетрадката си:**

D d / D d / D d

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Дървото е високо.
2. Лодката отминава.
3. В парка има много дървета.
4. Нашият град е много стар.
5. Пътят е дълъг.

Тт

Тт

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...И-О...

...Е-Е

...О-А

...И-А-А

...И-А

...О-А

Напиши в тетрадката си:

Тт Тт Тт

Прочети и напиши в тетрадката си:

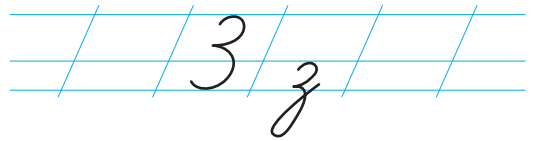
1. Китката е шарена.
2. Трионът е на пода.
3. Топката е голяма.
4. Котката е палава.
5. Обичаш ли да слушаш китара?
6. Свириш ли на китара?

Тони топка рита по пътека вита.
Тони рита и не спира,
Тони футбол пак тренира.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Зз

...А-Е...

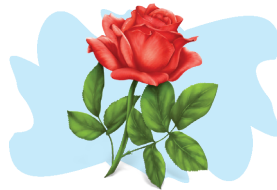
...У...И

...И...А

Е...Е...О

...О...А

...Е...А

Зъзне, мръзне в земята
зелено зрънце засято.
Злата Зима замрази го,
златно Слънце размрази го.

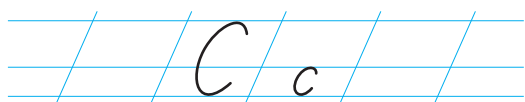
Напиши
в тетрадката си:

З з / З з / З з

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Бузка – буза, ...
2. Блузката е хубава.
3. Езерото е много дълбоко.
4. Обличам риза и обувам панталон.

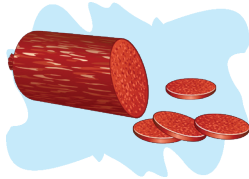

Cc

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

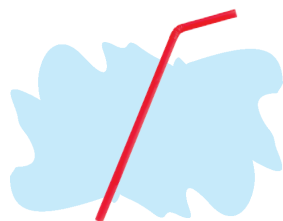
...О...Е

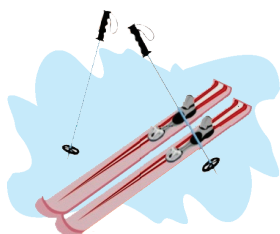
...А...А...

...А...-...И...

...А...-...А

...И

...И...

Напиши в тетрадката си:

Cc / Cc / Cc

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. Мраз – мразовит, ...
2. Скиорът кара ски.
3. Чаша сок със сламка.
4. Обичам сандвич със сирене.
5. Какво ли няма в скрина на баба ми!

Свети в небето прекрасно,
свети слънчице ясно.
Свети ни, слънце красиво,
да събудиш всичко живо!

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Жж

...ъ... ..

...ъ...ъ...

...А...-...А

...О...

...И...О

...А...А...Е...

Жаба-Жабора
на жабоняка вряка.
Жаба в жабоняка
Жабора чача.

**Напиши
в тетрадката си:**

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Навън вали дъжд.
2. Жълдът е кафяв.
3. Ежко влачи ябълки върху бодлите си.
4. Жабката е малка, а жабата е голяма.
5. Житото жълтее като злато.

Ш ш

Ш ш

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...А...И...О

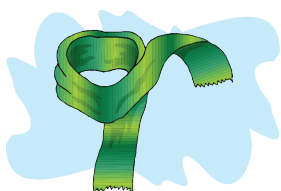
...А...А

...И...А

...И...А...А

...А...Е

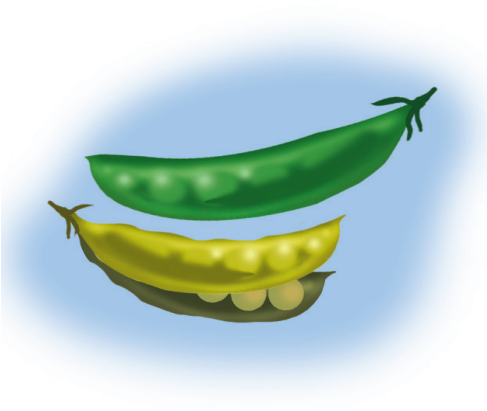
...И...Е

Напиши в тетрадката си:

Ш ш Ш ш Ш ш

Прочети и напиши в тетрадката си:

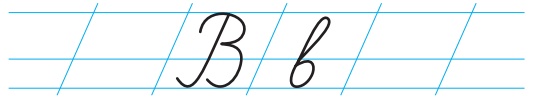
1. Шишарка – шишарки, ...
2. Шалчето е меко.
3. Плашилото плаши птици в полето.
4. Мишлето е малко.
5. Мишката търси шушулки.

Шушу, шушу, шушулка,
суши, суши грахулка.
В суха, суха шушулка
шушне, шушне грахулка.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Вв

...А-...А

...О-...И...

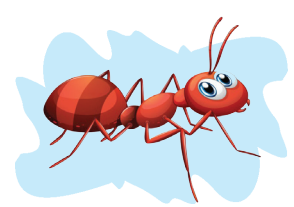
... ..А-...А

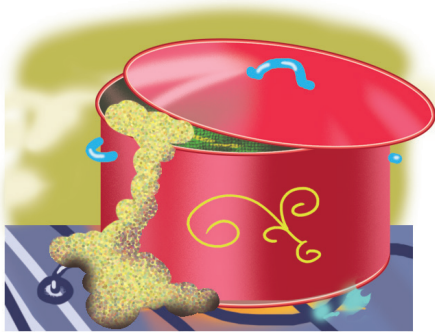
...Ъ...

... ..А-...А

... ..А-...А

Вари, вари, Варвара,
вари вариво старо.
Вряло вариво, вряло
и до капчица извряло.

**Напиши
в тетрадката си:**

Вв / Вв / Вв

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Мравка – мравуняк, ...
2. Лъв – лъвове, ...
3. Молив – моливи, ...
4. Във вазата има цветя.
5. Вратата е голяма.

Фф

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...Е...О...А...

...А...

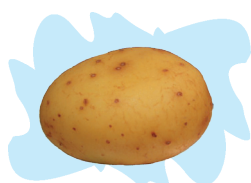
...А...

...А...-Е

...А...

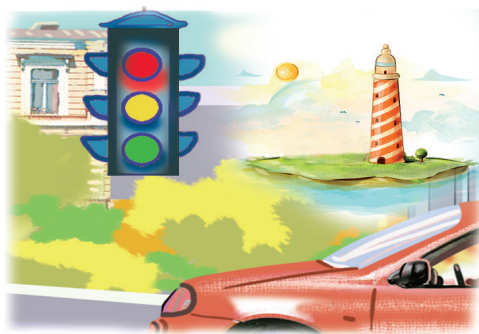
...А...-О...

Напиши в тетрадката си:

Ф ф / Ф ф / Ф ф

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. Картоф – картофи, ...
2. Морков – моркови, ...
3. Шкафът е голям, а шкафчето е малко.
4. Хлябът се пече във фурната.

Фарчето и светофарчето са добри другарчета. Фарчето свети на морето, а светофарчето на шосето.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Мм

...А...

...А...А...А

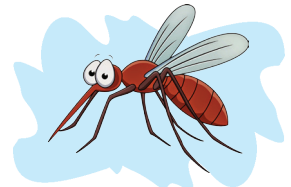
...А...Ъ...

...Е...А

...И...И...

...О...А...

Мечо мед обича.
Сам в гората тича.
Смело се катери
мед да си намери.

**Напиши
в тетрадката си:**

М м / М м / М м

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Семе – семена, ...
2. Камък – камъни, ...
3. Магазинът се вижда
отдалеч.
4. Комарът е насекомо.
5. Мечката е кафява.
6. Северната мечка е бяла.

Н н

Нн

Аа

Бб

Вв

Гг

Дд

Ее

Жж

Зз

Ии

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

Ъъ

Ьь

Юю

Яя

...И...А

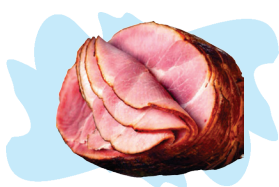
...Е...Е

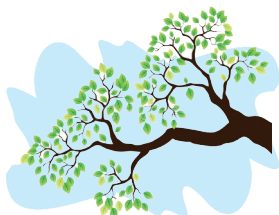
Е...Е...

...А...А

...У...А

...О...

Напиши
в тетрадката си:

Нн / Нн / Нн

Прочети и напиши
в тетрадката си:

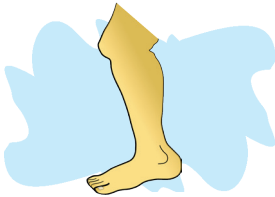
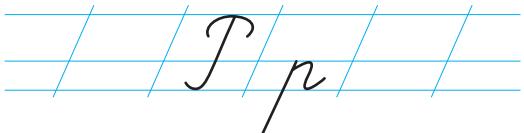
1. Есен – есента, ...
2. Наоколо е тихо.
Само клоните шушнат.
3. Книгите са най-добрите ни приятели.
4. Шунката е вкусна.
5. Дай ми черната нишка.

Невена рано ранила.
Невена невен садила.
Цъфна Невенино цвете,
Невена венец си наплете.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Рр

...А...

...Е...Е...И...

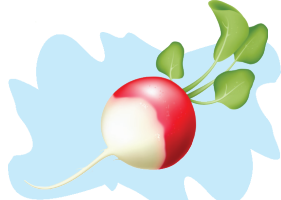
...Я...А

...И...А

...О...Е

...Е...И...А

Разшета се Развигор
сред гора от смърч и бор.
Бърза, бърза да разпука
рано дрянчето и бука.

**Напиши
в тетрадката си:**

Рр / Рр / Рр

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Рак – раци, ...
2. Рибa – рибар, ...
3. Море – моря, морета, ...
4. Ряпата е жълта, а
репичките са червени.
5. Тебеширът е бял.
6. Морето е синьо.

Л л

Лл

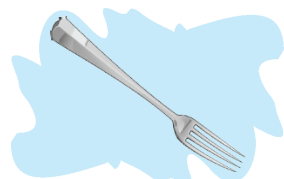
...У...А

...Ъ...И...А

...А...Е

...И...И...А

...И...И...А

...Ю...А

Напиши
в тетрадката си:

Л л Л л Л л

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Лъжица – лъжичка, ...
2. Вилица – вилици, ...
3. Луната е спътник на Земята.
4. Бебето спи в люлката.
5. Лиса-Лисана е много хитра.
6. Кумчо Вълчо също е хитър.

Люлее се лаленце
в лехичка зелена.
Откъсна детенце
жълтото лаленце.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
ь
Юю
Яя

Хх

...Я...

...О...

...У...А

Е...-...А

...О-...О

...О-...А

Хвърчи, хвърчило,
хубаво и мило!
Хартиено и леко
хвърчи надалеко.

**Напиши
в тетрадката си:**

Хх / Хх / Хх

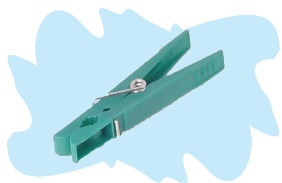
**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Хляб – хлябове, ...
2. Мухата пречи на всички.
3. Хубави са всички годишни времена!
4. Хайде всички за ръце!
5. Хорото е голямо.
6. Хората са добри.

Щ щ

ЩЩ

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...И...-...А

...И...

...Ъ-...А

...Ъ...-...Е...

...У-...Е...

... ..А-У...

Напиши в тетрадката си:

Щ щ Щ щ Щ щ

Прочети и напиши в тетрадката си:

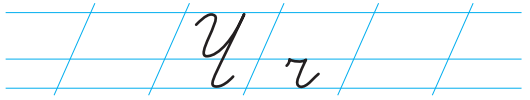
1. Нощ – нощен, ...
2. Гущер, гущер, ...
3. Щраус, щраус, ...
4. Различаваш ли щипка и шипка?
5. Това е нашата къща.
6. Щеркелите се връщат от юг.

Щурчо, щур щурец,
най-прочут свирец,
ще строи къщурка
за добрата Щурка.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Чч

...А...А

...И...И...А

...А...А

...Е...И...А

...Е...А

...Е...А

В чайничето чай завира.
Мама в чаши го сервира.
Пия чай във ранен час
с моя чичо сутрин аз.

Напиши в тетрадката си:

чч / чч / чч

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. Четка – четчица, ...
2. Чиния – чинийка, ...
3. Дай ми, моля, чаша вода!
4. И вrabчето има човка.
5. Кой е поправил чешмата?

Ц ц

Цц

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

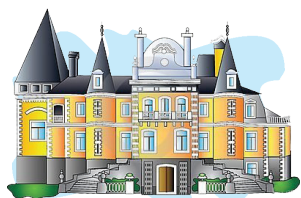
...Е...Е

...И...Е

...Е...А

...О...Е...

...Е...Е...

...И...У...А

Напиши
в тетрадката си:

Ц ц Ц ц Ц ц

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Дете – деца, ...
2. Лице – лица, ...
3. Венец – венци, ...
4. Дворецът е много красив.
5. Момчето свири на цигулка.

Цъфна цвете гергина
в Цветината градина.
Цвета цветя обича
и с цветята се кичи.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Йй

Й й

...ЕЙ...А

...ЕЙ...А

...У...ЕЙ

ЙО...

...АЙ...А

...ЕЙ...А

Йонко с йод се маже.
Как на мама ще покаже
с йод покритото коляно,
на бейзбол одрано?

Напиши

в тетрадката си:

Й й / Й й / Й й

Прочети и напиши

в тетрадката си:

1. Йод, йод ...
2. Район, район, ...
3. Майор, майор, ...
4. Панайот обича да пее.
5. Петър и Йонка са второкласници.
6. Обичам чай от лайка.

Ь

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

...Е...ЬО...

...И...ЬО...

...Ъ...ЬО...

А...ЬО...А

...О...ЬО...

...И...ЬО...

Напиши в тетрадката си:

б б б

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. Кънкьорът се пързала с кънки на леда.
2. Майка ми е актьорка.
3. В нашия блок има асансьор.
4. Шофьорът кара кола.
5. Миньорите и дресьорите са смели хора.

Гьол до гьол.
 Кол до кол.
 Петьо хвана кола.
 Петьо падна в гьола.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

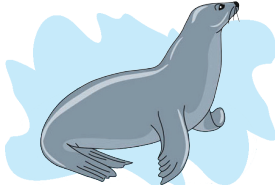
Юю

Ю...А...

...Ю...Ю...

...Ю...Е...

Ю...И-Я

О...Ю...

Ю...У...

Юлето с ютия тежка
глади плюшената дрешка.
Юлето с ютия знае,
че не бива да играе.

**Напиши
в тетрадката си:**

Юю / Юю / Юю

**Прочети и напиши
в тетрадката си:**

1. Юмрук – юмруци, ...
2. Охлюв – охлюви, ...
3. Зюмбюльът
е пролетно цвете.
4. Завий се с юрган!
5. Тюлените са морски
животни.

Я я

Яя

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Я...Ъ...А

Я...О...А

...Ю...Я

Я...А

Я...Е

Я...А

Напиши
в тетрадката си:

Яя Яя Яя

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Дюля – дюли, ...
2. Ябълка – ябълки, ...
3. Яйце – яйца, ...
4. Имам яке с голяма
кожена яка.
5. Обичам сладко от дюли
и горски ягоди.

Яна ябълки бере,
после сяда да яде.
Яна яде, за да има
здраве цялата зима.

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
Ьь
Юю
Яя

Дж

Дж / *дж*

... ..И...-...И

... ..О...

... ..У...-... ..А

... ..У-... ..Е

... ..И...

... ..А-...А...-...И

През джунглата на джип лилав премина днес един жираф.

Напиши в тетрадката си:

Дж / *дж* / *Дж* / *дж*

Прочети и напиши в тетрадката си:

1. Джудже, джудже, ...
2. Джаф-джаф, джаф-джаф, ...
3. Джафкам, джафкам, ...
4. Сложи бонбона в джоба си.
5. Джуджето е много малко на ръст.
6. Джапанките са летни обувки.

Dz dz

Дз

... ..Ъ...

... ..Ъ...

...О...-...Е-...ИЕ

... ..Ъ...

...Е...-...Е-...А

... ..Ъ...

Напиши
в тетрадката си:

Dz dz Dz dz

Прочети и напиши
в тетрадката си:

1. Дзън-дзън, дзън-дзън, ...
2. Дзин-дзин, дзин-дзин, ...
3. Дзър-дзър, дзър-дзър, ...
4. Капакът на тенджерата започна да дзънка.
5. Годзила живеел в дълбоко подземие.

Над зелени равнини
весело звънче звъни:
– Дзън-дзън-дзън,
пролет е навън!

Аа
Бб
Вв
Гг
Дд
Ее
Жж
Зз
Ии
Йй
Кк
Лл
Мм
Нн
Оо
Пп
Рр
Сс
Тт
Уу
Фф
Хх
Цц
Чч
Шш
Щщ
Ъъ
ь
Юю
Яя

Буквите

Буквите изучихме и вече
знаем с тях да пишем и четем.
С буквите отиваме далече,
с буквите се учим и растем.

С буквите започваме другарство –
най-добро другарство на света.
Те ни водят в приказното царство
на четмото и писмеността.

С буквите от днес ще ни говорят
книгите – вълшебници добри.
Буквите простор ще ни разтворят –
ясно слънце да ни озари.

Асен Босев

Прочети стихотворението.

Научи стихотворението наизуст.

ХАЙДЕ ДА ЧЕТЕМ И ДА ПИШЕМ!

БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК – МОЙ РОДЕН ЕЗИК

Упражнение 1

Прочети какво е написало едно ваше другарче за българския език.

Българският език е мой роден език. Учил съм го от мама и татко, от баба и дядо, от близки, от познати и непознати, от радиото и телевизията, от книгите и в училището. Той ми помага и в учението, и в труда.

Колкото по-добре зная родния си език, толкова по-правилно ще говоря и ще пиша.

Помисли как може да се озаглави това съчинение.

А ти какво мислиш за българския език?

Упражнение 2

Прочети стихотворението.

Открий с какво поетът сравнява родния език.

Родният език

Слушай, чедо, родният език е
звучен, сякаш песен се излива.
Думите му сладкогласно бликат,
както струи бистри и пенливи.

По Минко Неволин

Има ли непознати думи в текста?

АЗБУКА. ЗВУК И БУКВА

Българската азбука се състои от 30 букви.
Различаваме букви: *печатни* и *ръкописни*,
главни (големи) и *малки*.

- Знаеш ли вече азбуката?
- Как се наричат буквите в азбуката?
- Различаваш ли буквите и звуковете?
- Можеш ли да четеш и да пишеш?

Упражнение 1

Знаеш ли
с какво си служим,
когато **говорим**?

Знаеш ли
с какво си служим,
когато **пишем**?

Избери:

звукове
букви
думи
изречения
текст

Научи азбуката наизуст!

Как да различаваме звукове и букви?

Звукът се изговаря и се чува.
Буквата се пише и се чете.
Буквата е **знак** на звука.

ЗВУКОВЕТЕ И БУКВИТЕ

Под всяка буква има число, което показва нейното място в азбуката:

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Жж	Зз	Ии	Йй
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Ъъ	Ьь	Юю	Яя
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Препиши таблицата в тетрадката си.

Упражнение 1

Подреди имената по азбучен ред според първата им буква.

Борис, Калоян, Стоянов, Мила, Асен, Здравко, Елица, Христов, Яна.

Как трябва да пишем имената на хората?

лично   бащино   фамилно
   |
   име

Как са и трите ти имена?

Азбучен ред на думите: думите са подредени според мястото на началната им буква в азбуката.

Ако началните букви са еднакви, гледаме следващите: *мАса, мЕчка, мИсъл, мРавка.*

Упражнение 2

Подреди географските названия по азбучен ред според първата им буква.

Украйна, Киев, Одеса, България, София, Варна, Карпатите, Родопите, Днепър, Дунав, Лвов, Запорожие, Пловдив.

Как трябва да пишем тези названия?

Упражнение 3

Прочети имената, написани на трите реда.

1. Милена, Диана, Георги, Румен, Янко.
2. Ана, Здравко, Петър, Христо, Цветан.
3. Камен, Тошко, Верка, Бистра, Росица.

- Подредени ли са по азбучен ред?
- На кой ред са подредени правилно?

Упражнение 4

Запиши с думи числата от 1 до 10.

Подреди ги по азбучен ред.

Образувай от тях нови думи, които да отговарят на въпроса „Кой (коя, кое, кои) по ред?“

ПРЕНАСЯНЕ НА ЧАСТИ ОТ ДУМАТА НА НОВ РЕД

1. Пренася се само цяла сричка: *са-лата, сала-та.*
2. Едносрични думи не се пренасят: *хляб, сняг.*
3. Сама буква не се пренася на следващия ред и не се оставя в края на реда.
Неправилно: *ста-я, пе-е, Е-лица, о-гън.*
4. Думи, разделени за пренасяне: *сян-ка, ро-ди-те-ли, очи-ла, ма-ши-на.*

Упражнение 1

Раздели думите на срички.

Майка, славей, магаре, кайсия, чиния, оцет.

Раздели същите думи на части за пренасяне.

Упражнение 2

Отговори на въпросите.

В думата	Колко букви?	Колко звука?	Как се пренася?
джапанки			
щъркел			
юрган			
юзда			
чиния			
щурец			
шофьор			

Упражнение 3

Попълни табличката.

Колко срички има в думата?	1	2	3	Как се пренася?
музей				
музеи				
трамвай				
трамваи				

Упражнение 4

Препиши текста, като разделиш думите на срички.

Има ли в текста думи, които се делят на срички и за пренасяне по различен начин?

Лакомото мече

Едно мече спря под високата липа. В хралупата ѝ имаше диви пчели. Мечето се покатери на дървото. Бръкна лапа в хралупата. Искаше да си хапне мед. Пчелите се разсърдиха. Започнаха да жият мечето. То хукна към близкия поток. Хвърли се във водата. Тя успокои болките му.

ГЛАСНИ И СЪГЛАСНИ

Гласни
звукове

съдържат глас

образуват сами сричка

Открий в азбуката буквите на гласните звукове.

- Колко са те?
- Има ли такива гласни букви, които означават два звука?
- Кои са те?

Упражнение 1

Напиши буквите на гласните звукове, които не откриваш в редицата.

А, У, О, ...

Я

Буквата Я в началото на думата и след гласна служи за означаване на два звука – Й и А.

Например: *яке, язовир, яка, Емилия, броя, мия, живея.*

Упражнение 2

Препиши думите. Огради буквата Я. Подчертай буквата пред нея, ако има.

Яке, яйце, мия, ягода, Стоян, купя, тояга, стая, дремя, ято, София, поканя, Мария.

Колко звука означава?

Упражнение 3

Препиши думите. Напиши пропуснатите букви.

1. Акаци□, зми□, □сно, ваканци□, живе□, □зовир, □дене.
2. Куп□ – куп□, топл□ – топл□, кан□ – кан□.

Ю

Буквата Ю в началото на думата и след гласна служи за означаване на два звука – Й и У.

Например: *юнак, воювам, юли, юни, ютия, каюта.*

Упражнение 4

Препиши думите. Огради буквата Ю.

Юрган, уют, каюта, Юлка, компютър, юг, люк, дюля.

Колко звука означава?

Упражнение 5

Прочети текста.

Открий думите с буквата Ю.

Препиши думите.

Майка ми глади чаршафите с ютия. Ютията е гореща. Аз и Юлка помагаме на мама. Изнасяме юрганите ни, оставяме ги на слънчево място да съхнат.

ЙО

В началото на думите и след гласна пишем ЙО: *Йордан, майор, Пейо.*

ЬО

След съгласна пишем ЪО: *актьор, миньор, Петьо, синьо.*

Упражнение 6

Препиши. Подчертай ЙО и ЪО.

Йонко, Панайот, йод, монтьор, треньор, фризьорка, шофьор.

Защо в едни от думите е написано ЙО, а в други – ЪО?

Упражнение 7

Препиши думите, като употребиш ЙО или ЪО.

Бот , За   Ба , лел , бул н.

Упражнение 8

Прочети текста.

Помощници

Чичо Пейо е пчелар. Той има много помощници. Помагат му Ваньо, Йовчо и леля Йонка. Помагам му и аз. Сестричето ми Йорданка също иска да помага на чичо Пейо, но не ѝ разрешават. Още е много малка.

Чичо Пейо винаги ни гощава с мед, много вкусен и полезен.

- Открий ЙО и ЪО.
- Обясни защо са употребени ЙО и ЪО.

Препиши изречението, в което има и ЙО, и ЪО.

- Как се казват децата?
- Кой ги гощава?
- Какво има на масата?
- А ти обичаш ли мед? Защо?

НАШИТЕ ПОМОЩНИЦИ

- Как можем да проверим дали всичко е написано правилно?
- Как се наричат справочниците, в които са събрани и подредени думите на българския език?
- Има ли разлика между речниците?
- Как се подреждат думите в речника?

Упражнение 1

Ученикът каза на учителя, че е редовен четец на училищната библиотека. Учителят го поправи.

Разбираш ли защо и как го е поправил?

Разкажи за „Български тълковен речник“.

Направи в речника справка за значението на думите **четец** и **читател**.

Ако трябва да разкажеш за състезание по изразително четене, коя дума ще използваш – **четец** или **читател**?

Упражнение 2

Препиши текста, като го редактираш.

Сребарни облъчета се носят по нибето. Птички чоруликат. Децата са радват.

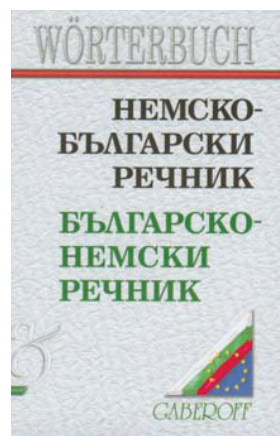
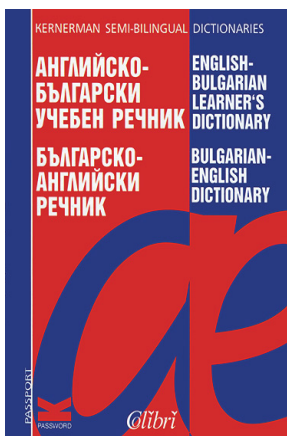
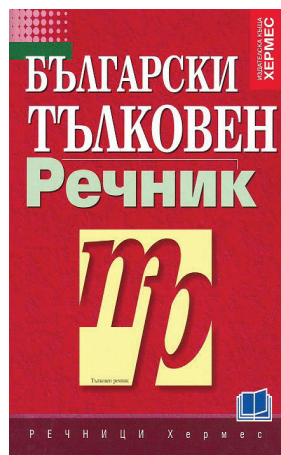
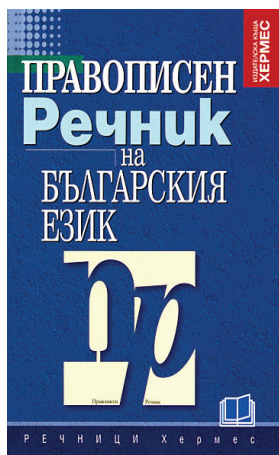
Как проверяваш правописа на думите?

Разкажи за „Български правописен речник“.

Обясни има ли разлика между „Правописен речник“ и „Правоговорен речник“?

Упражнение 3

- Кой речник е нужен, за да преведеш от български на английски (немски, френски) език?
- Кой речник е нужен, за да преведеш от английски (немски, френски) език на български?
- Какво знаеш за подреждане на думи в двуезичните речници?

ПРАВОПИС НА ГЛАСНИТЕ. УДАРЕНИЕ

Гласни
звукове

ударени

неударени

Ударение – по-силното изговаряне на една от сричките в думата.

Например: дѐтски, дечѝца, ча̀кам.

Упражнение 1

Прочети думите и сравни значението им.

- купи – купи, сЕдмица – седмиЦа, Яде – ядЕ;
- моЛив – молИв, каЗах – казАх, маСло – маслО.

Препиши думите, като слагаш знак на ударението (´).

Упражнение 2

Прочети текста.

Препиши го, като написваш пропуснатите гласни.

Аз с м с нчо,
ида от г рица
да ви кажа:

„Лека нощ, д чица!

Много т мно
вече е нав н.

Че е врем
веч и за с н“.

Направи проверка на подчертаните гласни.

Горица, дѝчица.

За да провериш неударената гласна, използвай такава сродна дума, в която тази гласна е под ударение.

Например: (о/у)кò – òчен – окò.

Ако не може да се провери, трябва да запомниш правописа на думата.

Упражнение 3

Препиши думите.

Провери думите, в които може да се допусне грешка.

Работи по модела: часовник – час.

Гора, поле, река, часовник, море, маса, столове, линия.

Упражнение 4

Напиши думите, като направиш избор.

А или Ъ: п□тека, р□внина, гл□ва, д□рво,
м□же, р□ка;

Е или И: ед□ница, д□те, р□ка;

О или У: р□дина, в□да, □ко, □бичам, р□са,
н□вина.

Упражнение 5

Препиши думите, като допълниш липсващата буква. Запомни правописа им.

Инт□рес, д□телина, т□лефон, м□риша,
ч□талня, прав□лно, т□бешир, изр□чение,
п□пер, м□миче.

Упражнение 6

Прочети.

Препиши текста в тетрадката, като го редактираш.

Мечката се приближила до момъка. Почнала да го души, а той дури престанал да диша. Мечката помирисала лицето му. Помислила, че е мъртъв и утминала. Когато тя си утишла, брат му слязъл от дарвото.

Упражнение 7

Провери в правописния речник как се пишат тези думи.

Препиши думите.

М цуна, д га, м миче, т яга, к жухче,
с стезание, б б лечка.

Упражнение 8

Прочети гатанката.

Стар, бял дядко,
дългобрадко,
бузите му червеняят,
косата му зеленее.

Зъл и лют е – за разтуха
навлякъл е сто кожуха.
През лятото расте и връзва,
а през зимата замръзва.

Напиши думите на групи според гласните,
които съдържат, например:

А: стар, зимата, дългобрадко, ...

О: дългобрадко, ...

Е: ...

Ъ: дългобрадко, ...

У: ...

И: ...

Упражнение 9

Подреди думите в няколко страници от
правописен речник.

Л	М	С	Х

Сезон, хавлия, сапун, халва, хартия,
сграда, лозе, масло, хоро, малина, лодка,
стол, хора.

ПРАВОПИС НА СЪГЛАСНИТЕ

Съгласни
звукове

съдържат шум

не образуват сричка

Открий в азбуката буквите на съгласните звукове.

- Колко са те?
- Има ли такива съгласни букви, които означават два звука? Кои са те?

Упражнение 1

Напиши буквите на съгласните звукове, които не откриваш в редицата.

В, Д, Ж, Й, Л, П, Т, Ф, Ч, Ш, ...

Упражнение 2

Прочети гатанката.

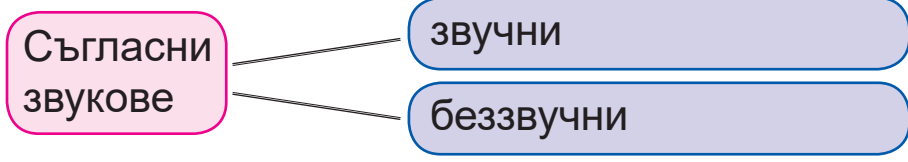
Щом са във редица, сладко чуруликат,
разговарят с мене.

Щом са разпилени – глътват си езика!
Млъкват като неми...

Що е то?

- Препиши гатанката красиво!
- Подчертай съгласните букви.

Какво знаеш за двойните съгласни?

ДЖ – Ч   ДЗ – Ц

Упражнение 3

Напиши в тетрадката двойните съгласни, като попълниш празните места.

Б – , З – , – К, Ж – , – Т, – Ф

Напиши 6 думи, които да съдържат някоя от попълнените съгласни.

Упражнение 4

Образувай нови думи, като замениш подчертаните звучни съгласни с беззвучни.

Коза, гора,
кажа, боб,
глас, дъга,
жест, роза.

По какво си приличат и по какво се различават думите?

Състави 5 изречения с някои от думите.

Упражнение 5

Напиши изреченията в тетрадката си, като попълваш пропуснатите букви.

1. Баба и дядо ми живеят на първи ета .
2. Майка ми купува хля , ори и бо .
3. Вуйчо ми живее в гра Одеса.
4. През пролетта често вали дъж .
5. Бра ти е по-голям от мене.

Направи проверка (устно): бра – братя.

Как и защо трябва да се прави проверката?

За да провериш коя съгласна трябва да се пише в края или средата на думата, използвай такава форма на думата, в която след съгласната стои гласна.

Например: хляб – хлябове, блузка – блуза.

Упражнение 6

- Избери съгласната.
- Провери в речника.

Гла(д/т)ко, прика(з/с)ка, връ(з/с)ка, тем-
ну(ж/ш)ка, лъ(в/ф)че.

Щ

Буквата **Щ** служи за означаване на
два звука – *шт*.

Например: *пещ, свещ, горещ, нощ*.

Сравни: *щипка – шипка*.

Упражнение 7

Препиши думите. Подчертай буквата **Щ**.

Къща, щъркел, летище, гущер, горещ,
срещам, хващам, поща.

Упражнение 8

Открой думите, в които има буквата **Щ**.

Щурец, шипка, площад, клеци, пътека,
пускам, щаб, щайга.

Упражнение 9

Препиши думите в тетрадката си, като изпол-
зваш буквите **Ш** и **Щ**.

■ит – ■ит, пе■ – пе■, ■ипка – ■ипка,
сре■а – сре■а.

Упражнение 10

Назови нарисованите предмети.

Напиши думите.

Провери схемите на думите.

Упражнение 11

Прочети текста, като попълваш пропуснатите думи.

Моето семейство

Името на баща ми е , а името на мама е . Те са моите . Много ги . Имам . Той е по-голям от мене с години. Брат ми се казва . Имам и сестриче. То е по-малко от мене с години. Още не е ученичка. Не знае да пише и да . С нас баба и дядо. Те са на ми. Ние сме едно .

Разкажи за своето семейство.

Напиши кратко съчинение „Нашето семейство“.

КАК СЕ ИЗМЕРВА ВРЕМЕТО

Денонощие

Ден, нощ, сутрин, вечер

От сутрин до вечер:

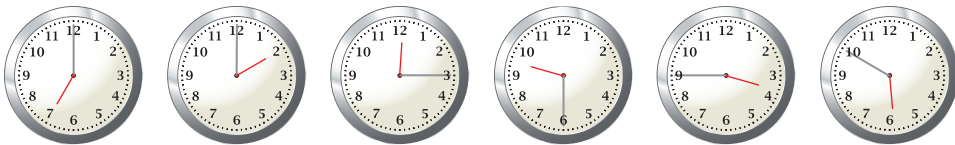
Кога?

Сутринта, вечерта, през деня, през нощта.

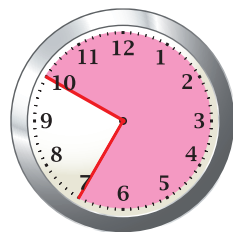
Утре сутринта, вчера сутринта.

Утре през деня, вчера през нощта.

Колко е часът? – Часът е ... . Сега е ... часа.

РАЗКАЖИ ЗА ДНЕВНИЯ СИ РЕД

Преди обяд:

- Кога се събуждаш?
- Какво правиш след това?
- Кога закусваш?
- Кога отиваш на училище?
- До колко часа си на училище?
- Кога се прибираш вкъщи?

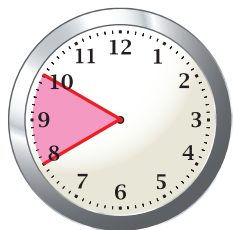
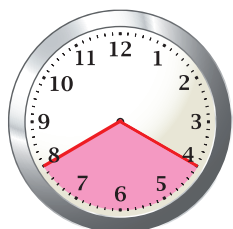
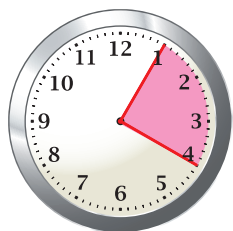
Отговори на въпросите.

Разкажи какво правиш преди обяд.

Напиши кратко съчинение „Моята сутрин“.

След обяд:

- Къде обядваш?
- Отиваш ли на разходка?
- Кога правиш домашното си?
- В колко часа вечеряш?
- Гледаш ли телевизия след вечерята?
- В колко часа си лягаш?

Отговори на въпросите.

Разкажи какво правиш следобед.

Напиши кратко съчинение „Моята вечер“.

ДУМИ. СЛОВОСЪЧЕТАНИЯ

Упражнение 1

Запиши думите в колонките.

На кои въпроси отговарят те?

Предмети	Признаци	Действия
Какво е това?	Какъв е?	Какво правя?

Телефон, рисувам, тетрадка, добър, чакам, висок, мост, нежен, давам, чинийка, питам, голям, казвам, престилка, зелен.

Упражнение 2

Препиши стихотворението.

Попълни пропуснатите думи-предмети.

_____ широко отворете
да влязат топли слънчеви _____.
Щом в _____ ви _____ засвети,
ще се засмеят вашите _____.

Там, дето _____ грее
и радостно трепти цял _____,
да влезе _____ не смее,
_____ е бодър, освежен.

Думи за попълване: ден, очи, стаята, слънчице, слънчицето, прозорците, лъчи, човек, болестта.

Упражнение 3

Попълни с подходящи думи-действия.

В локвата до чешмата врабчета.

Момчето в тетрадката си.

Учителят ученика.

Ученикът на учителя.

Думи за попълване: отговарям, къпя се, пиша, питам.

Упражнение 4

Препиши, като подчертаваш думите-признаци.

Един ден край малката рекичка дойдоха строители. Те намериха удобно място и направиха язовир. До него издигнаха голяма юзина с нови машини. Запяха машините. Потече електрически ток по медните жици.

Словосъчетание се състои от поне две самостоятелни думи.

В словосъчетанието едната дума е главна, другата – зависима.

Например: *зелена трева, пиша писмо.*

Упражнение 5

Разгледай илюстрациите и разкажи приказката до края.

Омагьосаният замък

По широкия път яздел красив принц. Търсел омагьосания замък. В замъка била заключена чудна хубавица.

Притъмняло. Пред принца изпречила гъста гора. На пътя стояло странно същество – джудже. Джуджето изслушало принца, усмихнало се и подарило на принца вълшебен ключ, който уж можел да отключи златната порта на замъка.

Принцът влязъл в замъка и ...

СЪСТАВ НА ДУМАТА

Представка	Корен	Наставка	Окончание	Член
------------	-------	----------	-----------	------

Упражнение 1

Открой части на всяка дума.

Момичета, маса, подпиша, запиша, градове, села, лице.

Коя част няма в думите?

Съществителни и прилагателни имена могат да се членуват.

Съществително име

Число	Род	Член	Например:
единствено число	мъжки род	-ът, - а -ят, - я -та -то	столЪТ, стола конЯТ, конЯ бояджияТА дядоТО
	женски род	-та	масаТА, пролетТА
	среден род	-то	момчеТО таксиТО
множествено число		-те -та	ученициТЕ момчетаТА

Прилагателно име

Число	Род	Член	Например:
единствено число	мъжки род	-ят, -я	големияТ, големия
	женски род	-та	голямаТА
	среден род	-то	голямоТО
множествено число		-те	големиТЕ

Упражнение 2

Напиши думите в две колони, като разделиш съществителните и прилагателните.

Дай членната им форма.

Работи по модела: голям – големият, синя – синята, писател – писателят.

Тетрадка, ученическо, вечер, малък, мъж, хубава, ден, червен, чанта, жълт, море, черен, учители, жълтеникави, деца, футболен.

В кои членни форми ударението е преместено на друга сричка?

СРОДНИ ДУМИ

Обясни какво значи „сродни думи“.

Повечето думи се образуват от други сродни думи с помощта на наставки и представки:

лек – лекувам	давам – продавам
лекувам – лекар	продавам – продавач
лекар – лекарка	продавач – продавачка

Упражнение 1

Открий частите на следните думи.

Чета, прочета, бяла, бели, пея, пеят, риба.

Как се наричат частите на думата?

Упражнение 2

Образувай сродни думи от дадените.

Работи по модела: поле – полски; пиша – напиша, пиша – писах – писател.

Море, град, градина, пиша, чета, Украйна, България, математика, физкултура.

Има и думи, които се образуват от **две** други думи. Такива думи се наричат **сложни**.

болен – болно	→	болногледач
гледам – гледач		

Упражнение 3

Образувай сложни думи от дадените.

Черно море, висока планина, дълбока вода.

ОТКРИВАМЕ ЧАСТИТЕ НА РЕЧТА

Част на речта	Какво означава?	Например:
Съществително име	предмет	учител, кора, лъв, книга
Прилагателно име	признак на предмет	голям, малък, зелен
Глагол	действие, състояние	чакам, пиша, прочета
Лични местоимения	заместват съществителни имена	аз – ние ти – вие той, тя, то - те
Притежателни местоимения	посочват притежателя	мой (моя, мое, мои) – ми твой (твоя, твоє, твои) – ти негов (негова, негово, негови) – му неин (нейна, нейно, нейни) – ѝ наш (наша, наше, наши) – ни ваш (ваша, ваше, ваши) – ви техен (тяхна, тяхно, техни) – им
Предлози	образуват словосъчетания	с (със), в (във), на, по, без, пред, зад, над, из, към, от и др.
Частици	образуват словосъчетания и изречения	не, ли, да и др.

Упражнение 1

Открой в текста съществителните имена.

Наводнението

Дни наред валеше дъжд. Водата на двора се покачваше. Стигна до прозореца на къщичката на Митко. Той реши да напише писмо, да го сложи в бутилка и да хвърли бутилката във водата. Някой ще намери писмото и ще спаси Митко.

По А. Милн

Запиши съществителните в табличката.

един	една	едно

Към кой род се отнасят те?

Упражнение 2

- Промени дадените съществителни в женски род.
- Дай форма за множествено число.

Работи по модела: спортист – спортистка;
много спортисти – много спортистки.

Лекар, касиер, българин, певец, учител,
готвач, украинец, градинар.

Упражнение 3

Прочети гатанката.

Препиши съществителните имена.

Определи рода и числото им.

Черен пират, едноок и мълчалив,
ту на рамо, ту на статив.

Хора и кораби, лодки, пейзажи,
гари, градини, люлки, етажи
гълта ги цели от лакомия,
после ги връща, но на хартия.

Що е то?

М. Маринова

Упражнение 4

Разпредели думите в две групи – съществителни и прилагателни имена.

Родители, момиче, лятна, небе, нощ,
дървен, блузка, паркет, младеж, облачно,
добро, нова, пъргав.

- Образувай 5 подходящи словосъчетания от дадените думи.
- Състави и запиши две изречения със своите словосъчетания.

Упражнение 5

Препиши глаголите в две колони според числото им.

Скача, обича, живеят, чета, звъним, носят,
пеш, чакаме, пие, шият, кълват.

С кои лични местоимения се съчетават дадените глаголи?

Упражнение 6

Попълни табличката с формите на глагола **СЪМ**.

Аз		Ние	
Ти		Вие	
Той		Те	
Тя			
То			

Състави 4 изречения с глагола **СЪМ**, като употребиш дадените лични местоимения и частиците **НЕ** и **ЛИ**.

Упражнения 7

Състави 5 изречения с дадените глаголи, като използваш глаголите **МОГА**, **ИСКАМ**, **ТРЯБВА**, частицата **ДА** и лични местоимения.

Работи по модела: Ти не можеш да напишеш тази дума. А те искат ли да дойдат?

Прочета, пия, ушия, купя, спя, измия се, подреда.

Упражнение 8

Образувай от дадените глаголи форми за молба или заповед.

Работи по модела: купя – Купи! Купете!
Не купувай! Не купувайте!

Дойда, видя, почакам, отида, напиша, вляза.

ХАЙДЕ ДА БРОИМ!

Бройните числителни отговарят на въпроса колко?	Редните числителни отговарят на въпроса кой (коя, кое, кои) по ред?
2 книги – две книги (Колко са книгите?)	Учебник за 2. клас. – Учебник за втори клас. (За кой клас е учебникът?)
1. – един, една, едно, едни 2. – два, две 3. – три 4. – четири...	1. – първи, първа, първо, първи 2. – втори, втора, второ, втори 3. – трети, трета, трето, трети 4. – четвърти, четвърта, четвърто, четвърти...

Упражнение 1

Напиши числата с думи.

5 момичета, 12 месеца, 1. място, 2. клас,
24 часа, блок № 32.

На кои въпроси отговарят числителните?

Упражнение 2

Отговори на въпросите.

Кога си роден/-а? На колко си години? В кой клас се учиш? Колко прозореца има в класната ви стая? На кой етаж се намира тя? Колко тетрадки имаш? Колко молива имаш? Кой от твоите съученици идва в училището един от най-първите?

ИЗРЕЧЕНИЕ. ТЕКСТ

Упражнение 1

Прочети текста.

Препиши го.

Нашето семейство не е голямо. То се състои от петима души. Обичам родителите си и двете си сестричета. Радвам се, когато всички са вкъщи.

Колко изречения има в текста?

Разкажи за семейството на приятелчето си.

Изреченіята започват
с начална **главна** буква.

Завършват с:

– **точка**, когато
съобщаваме нещо:

Детето спи.

– **въпросителен
знак**, когато питаме:

Имаш ли молив?

– **удивителен знак**,
когато

възкликаваме:

Каква вкусна питка!

подбуждаме:

Изяж сандвича!

молим:

Моля, дай ми молива!

Упражнение 2

Прочети изреченіята.

Обичам да ям ябълки и ягоди.

Обичаш ли да ядеш зеленчуци?

Изяж бързо супата!

Колко вкусна е крушата!

- Има ли съобщителни изреченія?
- Има ли въпросителни изреченія?
- Защо последните две изреченія завършват с удивителен знак?

- Препиши изреченіята.
- Дай схемите им.

Упражнение 3

Прочети стихотворението.

Кирил и Методий

Братските народи с букви кой дари?
Кирил и Методий – братята добри.
Днес венци им вие цялата страна.
С гордост славим ние тези имена.

Колко изречения има в текста?

- Препиши текста.
- Намери въпросителното изречение.
- Дай схемата на текста.

Упражнение 4

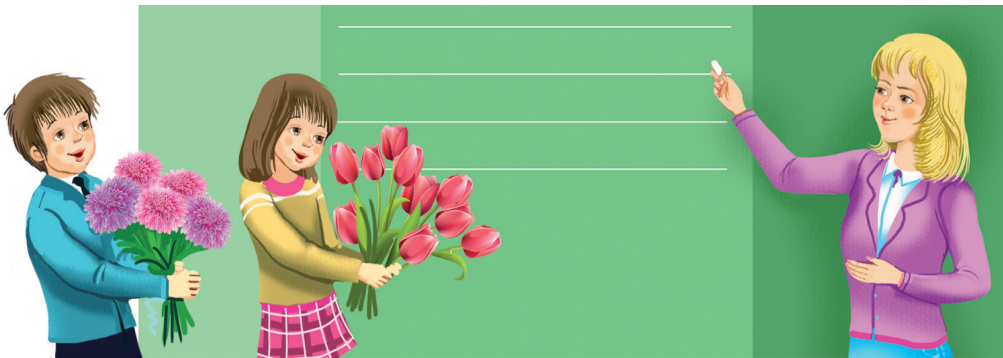

Подреди изреченията в текст.

Видяха, че кокичетата са нацъфтели. Учителката им каза, че тези цветя не трябва да се късат. Те са записани в „Червената книга“. През един пролетен ден децата излязоха на разходка. Децата набраха букети градински цветя. Върнаха се весели и доволни. Подариха букетите на учителката.

Какво знаеш за „Червената книга“?

Упражнение 5

- Препиши диалога.
- Постави препинателните знаци в края на изреченията.

- Кога ще дойдеш у нас
- Когато си напиша домашното
- Трудно ли е
- Ох, много е трудно
- Искаш ли да ти помогна
- Не, решил съм да го направя сам.

Какво означава препинателният знак в края на всяко изречение?

Упражнение 6

От думите състави съобщително изречение.

1. тичат, поляна, децата, зелената, по.
2. пътувахме, лятото, със, през, самолет.
3. цветята, сложени, са, вазата, във.

Какво съобщава всяко изречение?

Превърни съобщителните изречения във въпросителни.

Предлозите **В** и **С** се удвояват,

когато следващата
дума започва с
в или **ф**:

*във влака,
във фурната*

когато следващата
дума започва със
з или **с**:

*със захар,
със самолет*

Упражнение 7

Препиши текста, като попълваш празните места.

Моята класна стая

Аз съм ученик (ученичка) във _____ клас. Нашата _____ стая се намира на _____ етаж. Тя е _____ и _____. В нея се учим да _____ и да _____. В класната ни стая има много _____ и _____. Дежурните _____ цветята и _____ книгите на полиците.

Упражнение 8

В коя колонка написаното е текст? Защо?

И баба е била малка. Вчера цялото училище ходихме на куклен театър. Татко е художник. Баба и майка ходиха да купят обувки на по-малкото ми братче.

Когато баба била малка, отишла с майка си на градината. Копали царевицата. Седнали да обядват. Сладко задъвкали. Изведнъж на баба паднали две предни зъбчета. Едновременно.

Упражнение 9

Подреди изреченията в текст. Озаглави текста.

Бабата му изплела една червена шапчица. Подарила я на момиченцето. Живяло на света едно малко момиченце. Затова всички го наричали Червената шапчица. Тя много му приличала.

Препиши в тетрадката си.

Упражнение 10

Прочети стихотворението.

Прощаване с букварчето

Сбогом, мъничко букварче,
мой учителю любим!
Весело ми е, макар че
трябва да се разделим!

Ти разкри ми А-Бе-Ве-то,
тия чудни стъпалца
към науката, където
мамят нейните слънца.

И макар и да минавам
в клас по-горен, по-висок,
никога не ще забравя
твоя, първия урок!

Хр. Радевски

Напиши съчинение за твоя буквар, като използваш текста на стихотворението и въпросите.

Какъв е твоят буквар?

Какво научи от него?

Станахте ли добри приятели?

Защо?

МОЯТА ЧИТАНКА

РОДНА СТЯХА

Родна реч

Родна реч, омайна, сладка,
що звучи навред край мен;
реч на мама и на татка,
що говоря всеки ден.

Тя звънти, когато пея,
в радостни игри ехти;
вечер приказки на нея
баба тихо ми реди.

И над книгата унесен,
родна реч ми пак шепти...
Милва като нежна песен,
като утрен звън трепти!

Ран Босилек

Молитва

Дядо Господи, прости ме,
моля ти се от душа.
С ум и разум надари ме
да не мога да греша.

Запази ми ти сърцето
от зли мисли и неща.
Всичко виждаш от небето,
зло на мен недей праща!

Дай на мама, дай на тате
здраве, сила и живот.
Мир, любов на всички братя
и добро на наш народ!

Иван Вазов

При мама и при татко

Колко мило, колко сладко
е при мама и при татко!

Те за нас се много трудят,
те за нас се рано будят.

Щом очи от сън отворим,
със кого ще заговорим? –

С нашта мама, кротка, мила,
толкоз много подранила,

тихо татка да събуди,
да отиде да се труди,

да печели и набави
дрехи и обувки здрави,

и тетрадки, и писалки
за дечицата си малки...

Колко мило, колко сладко
е при мама и при татко!

Чичо Стоян

Най-добричка

Чичо, лельо, како,
стринке, вуйчо, свако,
зная – вие всички
много сте добрички.

Ала, мила мамо,
ти една си само:
ти си ми едничка
най-най, най-добричка.

Васил Ив. Стоянов

Родна стряха

Бяла, спретната къщурка,
две липи отпред.
Тука майчина милувка
сетих най-напред.

Тука под липите стари
неведнъж играх;
тука с весели другари
скачах и се смях...

Къщичке на дните злати,
кът свиден и мил!
И за царските палати
не бих те сменил!

Ран Босилек

Най обичам у дома

Най обичам у дома
вечер да се прибера.
Вредом спуска се тъма.
Няма вече вълн игра.

Няма хора. Няма звън.
Няма птичи гласове.
По дворовете без сън
само вятърът снове...

А пък вкъщи огън грей.
Топла пита се пече.

Татко влиза и се смей.
Щипе ме: „Здравей, момче!“

Сяда и рисува с мен
къщички и зверове,
плет с един петел червен
и високи върхове...

Вълн навред лежи тъма.
Няма вече вълн игра.
Най обичам у дома
вечер да се прибера!

Владимир Голев

НА УЧИЛИЩЕ

Учете се, мои птички!

Учете се, мои птички,
пишете, четете
и своята малка глава
с разум напълнете!

Днеска умът и разумът
света управляват,
а думите „дано”, „ако”
гладни лягат, стават.

Науката напред крачи
па раздава злато
и говори: „Умното
ще бъде богато”.

Любен Каравелов

Веска

В междучасието днеска
колко е грижлива Веска!
Тя прозорците разтваря,
класната врата отваря.
А отвънка – с глъч и песен –
в миг нахлува въздух пресен.
Ей звънчето зазвънява –
всички влизат вътре с врява.
А учителят – на прага –
спира, пита ги веднага:
– Кой е проветрявал днеска?
Шум се вдига: „Веска! Веска!”
Па усмихнат той застава,
знак за тишина им дава:
– Който диша въздух пресен,
расте бързо, здрав и весел!

Ненчо Савов

Нова книжка

Нова книжка имам
с приказки чудесни,
с весели картинки
и с игриви песни.

Като малко бебе
аз си я прегръщам
и с ръчички чисти
листите обръщам.

Скъсани и мръсни
книги много мразя,
затова обичам
здрави да ги пазя.

Искам да науча
всичко по света...
Извинете, моля,
почвам да чета.

Васил Ив. Стоянов

Буквички

Буквички сме интересни
и за писане сме лесни!
С колелца или чертички
образуваме се всички.

Но бъдете с нас вежливи,
изпишете ни красиви!
Ако правите ни грешни,
ще сме тъжни, ще сме смешни.

С моливче над листа снежен
нека всеки е прилежен,
писъмце да пише кратко:
— Мили бабо, майко, татко!

Боряна Цветанова

Д
И Ж
Г Е

Весели цифри

Гого на татко задава въпрос:
Щом с две очи съм, защо с един нос?

Зайчето майка си вчера попита:
– Мамо, защо са ми двечки ушите?

Змейко се чуди и мае цял ден:
– Странно, защо с три глави

съм роден?

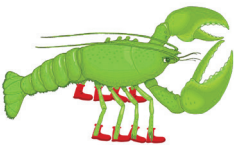
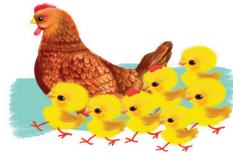
Кучето Шаро хубаво смята:
– Колко са? Четири са му краката.

Сгъва си пръстите Петко подред –
всяка ръка има пръстчета пет.

Яна пресмята, че с батко и кака
заедно тримата имат шест крака.

Мога до мрак мама Квачка да гледам
как се разхожда със пиленца седем.

Малкият Рачо се пита: „Защо съм
длъжен да нося обувките осем?“

Катя, щом скрие един пръст, тогава
двете ръце с девет пръста остават.

Бабите, питка когато ни месят,
мачкат тестото със пръстчета десет.

Боички сестрички

Имам няколко боички,
малки, шарени сестрички.
Често почват да говорят,
с малкото ми братче спорят.

Черната веднъж му рече:
– Млякото е с черен цвят!
– Недоучено човече! –
синята извика с яд. –
Щом рисувам аз, тогава
всичко синьо-синьо става!

А зелената си пее:
– Вся-ка кра-ва е зе-ле-на-а-а!
– Не! – червената се смее. –
Според мене е червена!

Братчето ми в тях се взира,
дълго с пръсти ги подбира
и се чуди, и се мае,
и рисува, то се знае,
ту небе зелено,
ту поле червено...

А пред мене щом застават,
всички бързо поумняват.
И тогава с моите пръсти,
опитни, чевръсти,
те рисуват точно, ясно,
в хор повтарят гласно:
– Светлосиньо е небето,
тъмносиньо е морето!

Жълт – лимонът,
бял – снегът!
Черни гарвани летят!

А тревата е зелена!
И детето на закуска
най обича да си хруска
ябълка червена.

Лъчезар Станчев

ПРАЗНИЦИ

Коледна песен

Ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се боже чедо.
Кравай скача по полица,
ври в котлета кървавица.

Запей, бабо, като лани,
весело на нас да стане,
ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се боже чедо.

Иван Вазов

Честита Коледа!

Честита Нова година!

Нова година

С червените ботушки
потропва Дядо Мраз...
– Дечица веселушки,
шейната спрях пред вас!
Във коша надзърнете:
какво ли няма там!
Палячовци, мечета,
майmunки, барабан...
За Елка нося книга,
за Спас – акордеон,
а Петльо кукурига:
– Пък аз съм за Антон!

Веся Паспалеева

Сурва, сурва година...

Сурва, сурва година,
весела година!
Голям клас на нива,
голям грозд на лозе,
жълт мамул на леса,

пълна къща с коприна,
червена ябълка в градина,
живо-здро̀во догодина,
догодина, до амина!

Трайко Симеонов

Честита Баба Марта!

Мартеничка

Тази пъстра мартеничка
баба ми я върза –
да съм като лястовичка
пъргава и бърза.

И ще стана аз тогава
хубава, голяма,
весела, засмяна, здрава,
също като мама!

По Елисавета Багряна

Честит 8-ми Март!

Благодаря ти, мамо!

Благодаря ти, мамо,
за твоя топъл skut,
за майчиното рамо,
за майчиния труд.

Благодаря ти още
за ясения ми ден,
за грижите ти нощем,
когато бдиш над мен.

За нежната закрила,
за кроткия ти глас,
за всичко, майко мила,
благодаря ти аз!

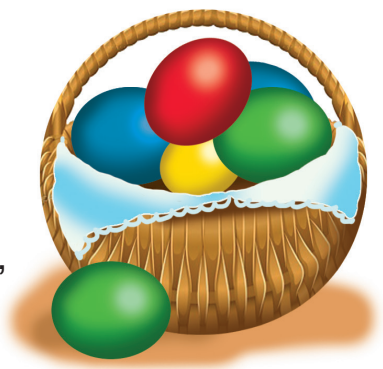
Асен Босев

Честит Великден!

Борак яйце

Пълна кошница с яйца –
    шарени, червени,
    сини и зелени.
Вземайте сега, деца,
    чукайте без страх!
– Чук! – И да видим тук
кое от тях ще излезе най-кораво,
    най-здраво –
кое ще бъде пръв юнак, борак.

– Аз! – викна синьото яйце,
    ала в миг се спуска –
с два юмука го пречука
    зеленото яйце.
Но него пък с един юмрук – Чук! –
червеното яйце го смачка
    като играчка...
Браво! Червеното е най-кораво!
Червеното е пръв юнак, борак!

Гео Милев

Великден

Ех, какъв тържествен ден!
Сводът – в слънце озарен.
Бият празнично камбани.
Идва батко и ме кани
да се чукаем от сърце
пак с великденско яйце.

Димитър Спасов

Честит 24-ти Май!

Празник всенароден

Предпразнична радост
в гърдите напират,
в сърцата ни детски
едва се побира.

Венци сме увили
с божур, перуника,
със люляци бели и
горска иглика.

Че празник пристига
голям, всенароден
на двамата братя
Кирил и Методий.

О, азбука наша,
светилник бъди ни!
По мирни пътеки
води ни, свети ни!

Веся Паспалеева

Празник

Днес е празник най-велик,
ден на нашия език,
на славянските народи –
ден на Кирил и Методий.

С техни букви всеки ден
ние пишем и четем
книжки български чудесни
с приказки и родни песни.

Никола Соколов

Златни букви

На славянските народи,
в стари, стари времена
дали Кирил и Методий
златни букви – писмена.

Те ни дали светлината,
пазели ни от беда.

Пишат с тях и днес

децата

българин и свобода!

Ангелина Жекова

ГОДИШНИ ВРЕМЕНА

Четирилистна детелина

Топло слънчице припече,
никнат семенца в пръстта.
Щъркелите идват вече.
Кой се връща? Пролетта!

Клас до клас безкрай жълтее,
всичко е във злато.
Птица пее, слънце грее.
Хубаво си, лято!

Лист отбрулен хвърка
из гората.
Где са птичите ята?
Чак в гнездата духа
хладен вятър.
А това е есента.

Небето е голямо сито.
Земята – приказка любима.
Със захар всичко е покрито.
Това се казва снежна зима.

Трудът на селото

ЯНУАРИ е суров,
за студа бъди готов!

ФЕВРУАРИ, щом е тук,
пригответи машини, плуг!

В **МАРТ** завършвай оранта
и засявай с пролетта!

През **АПРИЛ** на лозе ти
цял ден мъжки работи!

В слънчевия месец **МАЙ**
пак напръскай, прекопай!

В **ЮНИ** работи по здрач
на ливадата косач.

В **ЮЛИ** ден и нощ жъни,
овършей и подметни!

В **АВГУСТ** обери поред
плодове и слънчоглед.

През **СЕПТЕМВРИ** в ранен час
почва гроздобер по нас.

Хлад в **ОКТОМВРИ** ли повеи,
есенни посеви сей!

През **НОЕМВРИ**, ох, мъгли!
За зимъс брашно смели!

През **ДЕКЕМВРИ** с мил другар
тръгвай рано на пазар!

Елисавета Багряна

ЛЮБИМИТЕ ПРИКАЗКИ

Най-хубавите ръце

Край една река седели три богати жени. Те се хвалели една на друга:

- Моите ръце са много хубави! – казала едната.
- Моите са още по-хубави! – обадила се втората.
- А моите са най-хубави! – рекла третата.

Към тях се приближила бедна старица.

– Коя от нас има най-хубави ръце, бабо?

Старата жена се озърнала. Наблизо копаела бедна селянка.

– Ето, тази жена има най-хубавите ръце – казала старицата и посочила селянката. – Хубави са само тези ръце, които се трудят.

Народна приказка

- **Защо старицата посочи селянката?**
- **Права ли е старата жена?**

**Трудът краси човека, а мързелът го грози.
Обясни!**

Червената шапчица

Имало едно време едно малко момиченце, толкова хубаво, че на света нямало по-хубаво от него. Майка му го обичала от все сърце, а баба му – още повече.

Добрата бабичка му направила малка червена шапчица, която така му приличала, че навсякъде го наричали Червената шапчица.

Един ден майката, като пекла хляба, направила питка и каза на момиченцето:

– Върви да видиш как е баба ти, защото научих, че била болна! Занеси ѝ питката и това гърненце с масло!

Червената шапчица веднага тръгнала да отиде при баба си, която живеела в друго село.

Като минавала през гората, срещнала Кумчо Вълчо. На него много му се дощяло да я изяде, но не посмял, понеже наблизо имало дървари.

Попитал я къде отива. Горкото дете не знаело, че е опасно да се спира и да говори с вълк, затова му каза:

– Отивам да видя баба и да ѝ занеса питката и гърненцето с масло, които мама ѝ изпраща.

– Много ли далеч живее баба ти? – попитал вълкът.

– О, да, далеч – отвърнала Червената шапчица, – чак зад воденицата, която се вижда ей там долу, в първата къща накрай селото.

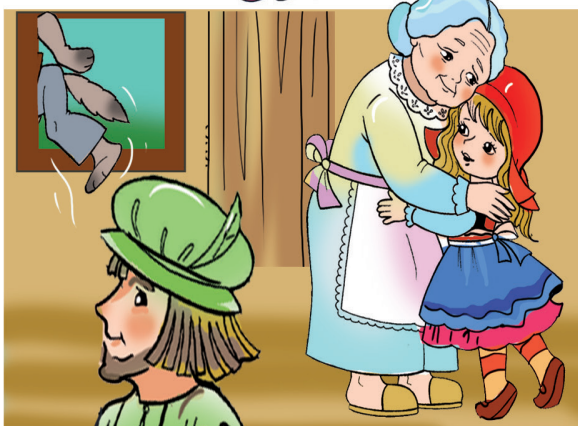
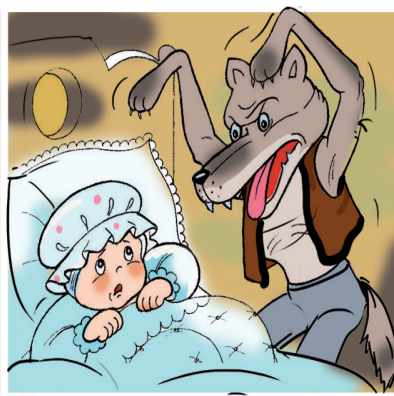
– Добре – казал вълкът, – и аз искам да ида и да я навестя, но ще мина по този път, а ти мини по другия и да видим кой от нас ще стигне по-рано!

Вълкът побягнал с всички сили по най-късия път, а момиченцето тръгнало по най-дългия, като се улисвало да бере лешници, да тича след пеперудките и да вие китки от горски цветя.

Шарл Перо

Разкажи приказката до края по картинките.

Гостенчето на Хитър Петър

Братовото момче на Хитър Петър му отишло на гости.

Като играло, то се изцапало с кал. Хитър Петър му рекъл:

– Хайде, чичовото, измий се и почисти дрехите си.

– Ех, чичо, защо ще се чистя? Нали пак ще се изцапам!

Хитър Петър си замълчал.

Като дошло обяд, гостенчето попитало:

– Чичо, кога ще обядваме?

– Вече няма да ядем, момчето ми! – отвърнал той.

– Защо? – зачудило се гостенчето.

– Ами ти казваш, че няма нужда да се чистиш и миеш, защото пак ще се изцапаш. Аз пък реших да не ядем повече, защото пак ще огладнеем!..

Момчето веднага се заловило да почисти дрехите си и да се измие.

Народна приказка

Знаеш ли други приказки за Хитър Петър?

Разкажи!

Чистотата е здраве!

Обясни!

А ти имаш ли чичо или вуйчо?

Разкажи за тях!

ГАТАНКИ

Без език е, а разказва!
Що е то?

Блага дума – в суха шума.
Що е то?

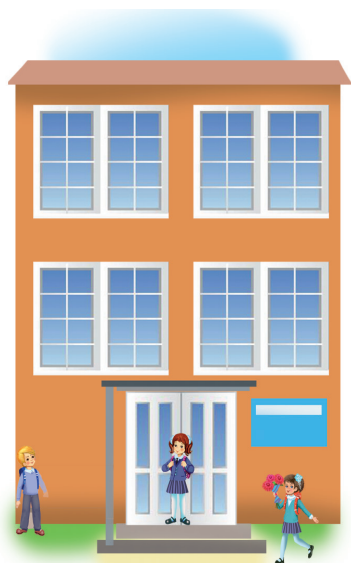
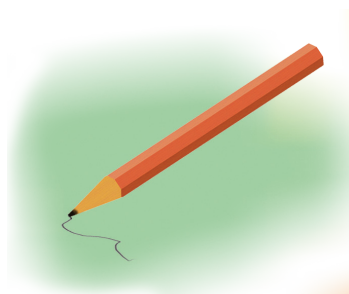
Уста няма, а говори.

Душа няма, ум продава.

Ум няма, а на човека ум дава.
Що е то?

По бяло поле ходи,
черна диря оставя.
Що е то?

Аз съм кошер
с пъргави пчелици –
работливи, мънички умници.
Лятно време
в мене всичко дреме,
а пък есен
почва буйна песен.
Зиме, пролет
в мен се вдига шум –
малките пчелици сбират ум.
Що е то?

Лъчезар Станчев

ЗАЛЪГАЛКИ

Имало
едно време
един дядо,
една баба,
едно внуче,
едно мече
и няма вече!

Имало
едно време
един дядо
и една баба,
и едно мече...
И приказката
свърши вече...

Имало едно време
един дядо, една баба,
една внучка и една пръчка.
Пръчката рекла: „Пук!“
И приказката е дотук!

Охльо, бохльо,
покажи си рогата
да ги видя
черни ли са,
бели ли са...

ПОНЕДЕЛНИК – безделник,
ВТОРНИК – подпорник,
СРЯДА – не се сяда,
ЧЕТВЪРТЪК – несвъртък,
ПЕТЪК си е петък,
в СЪБОТА – на баня,
в НЕДЕЛЯ – на гости.
Кога да работим?

СКОРОГОВОРКИ И БРОИЛКИ

Шепа шипки в шапка събрах,
шипки с шипчета по тях.
Бодливи шипки щипливи.
Щипливи шипки стипчиви.

Янаки Петров

Петър плет плете,
по три пръта преплита.
Плети, Петре, плета!
Подплети, Петре, плета!
Подпри, Петре, плета!
Падна, Петре, плета!
Петър плет плете...

Ала, бала, портокала,
жумитарка го изяла,
че за малките дечица –
нито резен, ни корица!
До стената сам-сами –
ето, този ще жуми!

Чичо Стоян

Бързал, бързал
бърз мъж,
бързал-вързал
сноп ръж.

Изведнъж
рукнал дъжд,
влязъл в бъза
бърз мъж!

Асен Босев

ПОСЛОВИЦИ И ПОГОВОРКИ

Който се учи, той ще сполучи.

Без наука няма сполука.

Книгата е четири очи.

Бащина поука – синова сполука.

Здрав живот и хубаво време никога не омръзват.

Здрав дух в здраво тяло.

Чистотата храни здраве.

Болестта идва на кон, а отива пешком.

Който лете пладнува, той зиме гладува.

Вчерашната работа не я оставяй за утре.

Който не работи, не трябва да яде.

ПЕСНИ И ПЕСНИЧКИ

Звъни звънчето

Музика: *Петър Ступел*

Текст: *Никола Соколов*

Звъ - ни звън - че - то: зън, зън, зън, де - чи - ца, ста - вай - те от сън!

Към зна - ни - е и све - тъл труд зо - ва ви аз и в пек, и в студ!

Звъни звънчето: зън, зън, зън,
дечица, ставайте от сън!
Към знание и светъл труд
зова ви аз и в пек, и в студ!

Звъни звънчето: зън, зън, зън,
дечица, ставайте от сън!
В училищния дом широк
елате всички на урок!

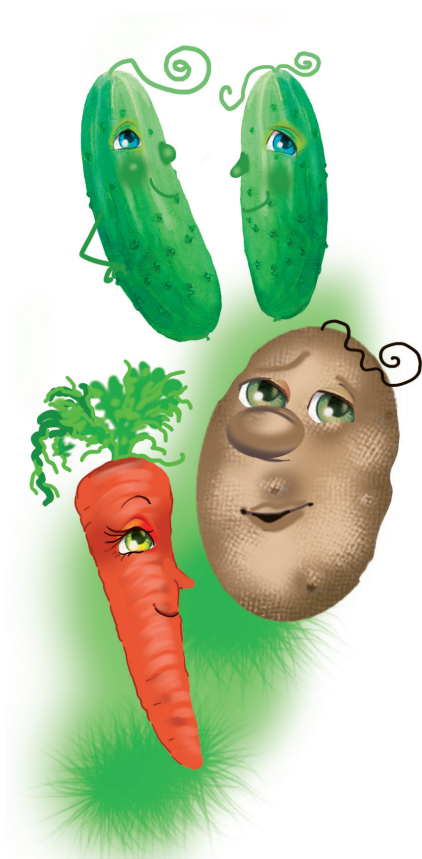
Елате в моя бял палат,
с мечти и радости богат,
где волна песента живей,
где сладка родна реч се лей!

Обикаля тиква

(Украинска народна песен)

Тик - ва хо - ди из бах - ча - та и раз - пит - ва си ро - да - та:
Кой що чи - ни, кой що пра - ви, всич - ки ли сте жи - ви, здра - ви?

Тиква ходи из бахчата
и разпитва си родата:
– Кой що чини, кой що прави,
всички ли сте живи-здрави?

Казва нейният стопанин –
пъпешът, добре охранен:
– Жив и здрав е таз година,
тикво, всеки твой роднина.

Краставици и пиперки –
нейни синове и щерки –
викат: „Жив е таз година,
тикво, всеки твой роднина”.

Брат ѝ – морковът – отвръща
от подземната си къща:
– Жив и здрав е таз година,
тикво, всеки твой роднина.

И цвеклото – братовчед ѝ –
тези дава ѝ отвести:

– Жив и здрав е таз година,
тикво, всеки твой роднина.

Обади се и баклата,
и зелето от бахчата:

– Жив и здрав е таз година,
тикво, всеки твой роднина.

Виква бобът невъздържан:

– Целия ти род издържам!
Как ще те ядем тогава
тебе, тикво едроглава?

– С мен на вашата трапеза
ще е нужен и петмеза.

Боряно, Борянке

(Народна песен)

Музична партитура для голосу. Песня написана в 7/8 ритмі. Текст підписаний під нотами.

Бо – ря – но, Бо – ря – н – ке, сал ти ли си мо – ма?

Сал ти ли си мо – ма, сал ти ли знайш да пе – еш?

Боряно, Борянке,
сал ти ли си мома?
Сал ти ли си мома,
сал ти ли знайш да пееш?

Гласът ти се чува
чак до нашта нива,
чак до нашта нива,
чак до нашто лозе.

Сърпа си оставям
тебе да послушам,
че ми пееш леко,
а се чуй далеко.

СЪДЪРЖАНИЕ

Честит първи септември!	4	Нашите помощници	78
Нашето семейство	6	Правопис на гласните. Ударение	80
Моята стая.....	8	Правопис на съгласните.....	84
Детска стая	10	Как се измерва времето.....	89
Годишни времена.....	12	Разкажи за днешния си ред.....	90
Денонощие	13	Думи. Словосъчетания..	92
Овощна градина	14	Състав на думата	95
Зеленчукова градина.....	15	Сродни думи.....	97
Стопански двор	16	Откриваме частите на речта	98
В зоопарка	18	Хайде да броим!	102
В гората	20	Изречения. Текст.....	103
Нашето облекло	22		
Дядо и ряпа	24		
Дядовата питка	26		
Вълкът и седемте козлета.....	28		

МОЕТО БУКВАРЧЕ

Българската азбука.....	32
-------------------------	----

ХАЙДЕ ДА ЧЕТЕМ И ДА ПИШЕМ!

Българският език – мой роден език.....	68
Азбука. Звук и буква	69
Звуковете и буквите.....	70
Пренасяне на части от думата на нов ред ...	72
Гласни и съгласни.....	74

МОЯТА ЧИТАНКА

Родна стряха	110
На училище	113
Празници	117
Годишни времена.....	121
Любимите приказки	123
Гатанки.....	127
Залъгалки	128
Скороговорки и броилки.....	129
Пословици и поговорки.....	130
Песни и песнички	131

Навчальне видання

ТЕРЗІ Вероніка Мечеславівна

Болгарська мова

Підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів.

Продаж заборонено

У підручнику вміщений твір К. Кірянової
(Римушки за дечица веселушки от А до Я. – София, 2004)
В оформленні використано матеріали з інтернет-джерел

Художник *В. Дунаєва*
Технічний редактор *С. Максимець*
Редактор *Х. Ніколова*
Коректор *М. Ніколов*
Комп'ютерний дизайн і верстка *Д. Костенюка*

Формат 70x100/16. Ум. друк. арк. 11,00. Обл.-вид. арк. 15,00. Наклад 1201 прим. Зам. №1414.

Видавець і виготовлювач видавничий дім „Букрек”.
вул. Радищева, 10, м. Чернівці. 58000.
Тел. (0372) 55-29-43. www.bukrek.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ № 1 від 10.07.2000